

Kyrkomötet
Presidiets skrivelse 2025:1

Arbetsordning för kyrkomötet m.m.

Kyrkomötets presidium överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 16 juni 2025

Karin Perers

Levi Bergström

Carina Etander Rimborg

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Skrivelsen innehåller förslag på en ny arbetsordning för kyrkomötet. Till största del motsvarar förslaget nu gällande arbetsordning i sak, men strukturen har ändrats och språket moderniserats.

Därutöver föreslås ett tillägg till kyrkoordningen som berör innehållet i kyrkomötets protokoll. Kyrkoordningsändringen innebär ingen förändring i förhållande till hur protokollen förs idag, utan är snarare en kodifiering av redan gällande ordning.

Innehåll

1 Presidiets förslag till kyrkomötesbeslut	3
1.1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen	3
1.2 Förslag till arbetsordning för kyrkomötet	4
1.3 Ärendet och dess beredning	12
1.4 Bakgrund.....	12
1.4.1 Inledning	12
1.5 Överväganden och förslag	13
1.5.1 Kyrkomötets protokoll.....	13
1.5.2 Ansvarsfördelningen mellan kyrkomötet och kyrkostyrelsen	13
1.5.3 Kyrkomötets debattregler	14
1.5.4 Läronämnden	15
1.5.5 Kyrkorättsnämnden.....	16
1.5.6 Ordningen för röstning vid kyrkomötet.....	16
1.5.7 Utseende av auktoriserad revisor	17
1.5.8 Motionstidens påbörjande.....	17
1.5.9 Antalet ledamöter i utskotten.....	17
1.5.10 Fortsatt beredning	18
1.5.11 Övriga bestämmelser och remissynpunkter	19
1.6 Ikraftträdande	21
1.7 Konsekvenser	21
1.7.1 Allmänt	21
1.7.2 Konsekvenser för barn	21
1.8 Kommentarer till bestämmelserna	22
1.8.1 Förslaget till ändring i kyrkoordningen	22
1.8.2 Förslaget till ny arbetsordning för kyrkomötet	22
Utdrag ur presidiets protokoll	27

1 Presidiets förslag till kyrkomötesbeslut

PSkr 2025:1

Kyrkomötet beslutar att

1. anta presidiets förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. anta presidiets förslag till arbetsordning för kyrkomötet.

1.1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen att 11 kap. 21 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

21 §

Vid sammanträden i plenum ska föras fullständiga protokoll. För varje ärende ska redovisas

1. namnen på dem som yttrat sig,
2. i vilken ordning ordföranden har lagt fram förslag till beslut,
3. genomförda omröstningar och hur de har utfallit,
4. vilka beslut som har fattats, *och*
5. vilka reservationer som har anmälts
4. vilka beslut som har fattats,
5. vilka reservationer som har anmälts
6. vilka ledamöter och biskopar som har instämt i ett anförande.

mot besluten.

mot besluten, *och*

Protokoll, skrivelser, motioner, yttranden och utskottsbetänkanden ska tryckas. Kyrkostyrelsen ska svara för tryckningen.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

1.2 Förslag till arbetsordning för kyrkomötet

Kyrkomötet beslutar följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § I arbetsordningen avses med

kyrkomötets presidium: kyrkomötets ordförande och två vice ordförande

sekreteraren: kyrkomötets sekreterare.

2 § Kyrkomötet utser för varje mandatperiod en sekreterare. Endast den som är döpt och tillhör Svenska kyrkan får vara sekreterare i kyrkomötet.

3 § Kyrkomötets presidium beslutar efter samråd med kyrkostyrelsen och företrädare för nomineringsgrupperna om tid, plats och lokaler för kyrkomötets sammanträden.

4 § Kyrkomötets presidium utser sekreterare till kyrkomötets utskott och valberedning, samt övrig personal. Kyrkostyrelsen ansvarar för att de resurser som är nödvändiga för kyrkomötets genomförande tillhandahålls.

5 § Kyrkomötet kan på förslag av ordföranden besluta att för särskilt fall avvika från bestämmelser i arbetsordningen.

Ett förslag enligt första stycket prövas genom omröstning utan föregående beredning i utskott. För beslut krävs att minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av kyrkomötets ledamöter ansluter sig till förslaget.

6 § En ledamot som är förhindrad att delta i ett kyrkomötessammanträde ska så tidigt som möjligt anmäla det till ordföranden eller den ordföranden bestämmer.

7 § Kyrkomötets ordförande ska

1. leda kyrkomötets arbete och sammanträden i plenum,
2. kalla ledamöter och övriga som har rätt att delta till kyrkomötets sammanträden,
3. offentliggöra när och var kyrkomötets sammanträden äger rum,
4. tillse att ersättare kallas när en ledamot är förhindrad att delta i ett kyrkomötes-sammanträde,
5. upprätta en föredragningslista för varje sammanträdesdag i plenum,
6. besluta om gudstjänster och andaktsstunder i samband med kyrkomötets sammanträden, och
7. kalla företrädare för kyrkomötets nomineringsgrupper till överläggningar om kyrkomötets arbete.
8. kalla till samråd med utskottens presidier inför kyrkomötet.

8 § Kyrkomötet utser på förslag av kyrkomötets ordförande auktoriserad revisor för kyrkomötet.

2 kap. Sammanträden i plenum

1 § I plenisalen tar ledamöterna plats i den ordning som kyrkomötets presidium bestämmer.

Särskilda platser ska finnas för biskoparna och för de ledamöter i kyrkostyrelsen, läronämnden och kyrkorättsnämnden som inte är ledamöter av kyrkomötet samt för kyrkomötets revisorer.

2 § Kyrkomötet samlas till sammanträde i plenum enligt vad som framgår av kallelsen till kyrkomötets sammanträde.

3 § Kyrkomötet beslutar på förslag av kyrkomötets presidium om de *debattregler* som ska gälla vid kyrkomötets sammanträde.

Av debattreglerna ska bland annat framgå hur begäran om ordet ska göras och i vilken ordning anmälda talare får tala.

3 kap. Ärendenas väckande

1 § Skrivelser från kyrkostyrelsen eller kyrkomötets presidium ska senast två månader innan årets kyrkomötessammanträde inleds sändas till alla som har rätt att delta i kyrkomötets överläggningar.

2 § Motioner ska senast två månader innan årets kyrkomötessammanträde inleds lämnas till kyrkomötet via det system som tillhandahålls för ändamålet.

Kyrkomötets presidium får besluta att motioner med anledning av en skrivelse från kyrkostyrelsen eller från kyrkomötets presidium får väckas senare.

3 § Motionstiden påbörjas i samband med att kallelsen till årets kyrkomötessammanträde skickas ut. Detta ska ske senast fyra månader innan årets kyrkomötessammanträde inleds.

4 § Kyrkomötets presidium ska tillse att inkomna motioner skickas till alla som har rätt att delta i kyrkomötets sammanträden.

5 § Ett utskott får väcka förslag i ett ämne som enligt 4 kap. 9–16 §§ hör till utskottets beredningsområde (*utskottsinitiativ*).

Tematiskt kyrkomötessammanträde

6 § Kyrkomötet får hålla sammanträde som behandlar ett eller flera särskilda ämnen (*tematiskt kyrkomötessammanträde*). Förslag om att hålla ett tematiskt kyrkomötessammanträde och vilket eller vilka särskilda ämnen som ska behandlas vid det sammanträdet läggs fram av kyrkomötets presidium.

Kyrkomötet får fatta beslut om att hålla ett tematiskt kyrkomötessammanträde och om tema för ett sådant sammanträde senast vid kyrkomötet året innan sammanträdet ska hållas.

7 § Vid ett tematiskt kyrkomötessammanträde ska kyrkomötet endast ta upp motioner till behandling som

1. berör det eller de särskilda ämnen som kyrkomötet ska behandla, eller
2. har inlämnats med anledning av en skrivelse från kyrkostyrelsen eller kyrkomötets presidium.

4 kap. Ärendenas beredning

Utskotten

1 § För beredning av kyrkomötets ärenden finns följande fasta utskott.

1. Gudstjänstutskottet,
2. Organisationsutskottet,
3. Tillsyns- och uppdragsutskottet,
4. Ekonomiutskottet,
5. Ekumenikutskottet,
6. Kyrkolivsutskottet,
7. Samhälls- och kulturutskottet, och
8. Förvaltarskapsutskottet.

Kyrkomötet kan för beredning av ett visst ärende eller vissa slag av ärenden tillsätta ett eller flera tillfälliga utskott.

2 § Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare som väljs av kyrkomötet.

En kyrkomötesledamot kan vara ersättare i fler än ett utskott. En kyrkomötesledamot som är ledamot i ett utskott kan dock inte vara ledamot eller ersättare i något annat utskott.

Val av utskott gäller från det att utskottsvalen har skett till och med den 31 december nästkommande valår.

För varje utskott väljer kyrkomötet en ordförande och en vice ordförande.

3 § Ersättarna har rätt att närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten.

4 § En inkallad ersättare för en kyrkomötesledamot får tjänstgöra i det eller de utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot eller ersättare.

5 § En eller flera biskopar får enligt kyrkomötets beslut delta i ett utskotts överläggningar, men inte i besluten.

Sammanträden inom stängda dörrar

6 § Utskotten ska sammanträda inom stängda dörrar.

Utskotten får medge att även någon annan än en ledamot, en ersättare eller en sekreterare i utskottet får närvara vid ett sammanträde inom stängda dörrar.

Valberedning

7 § För beredning av frågor om val inom kyrkomötet finns kyrkomötets valberedning. Valberedningen ska ha 15 ledamöter. För valberedningen väljer kyrkomötet en ordförande och en vice ordförande.

8 § Valberedningen väljs vid kyrkomötets sammanträde enligt 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen. Valet gäller till dess att kyrkomötet har valt en ny valberedning under nästa mandatperiod.

9 § Gudstjänstutskottet bereder ärenden om Svenska kyrkans böcker, gudstjänster, sakrament och övriga handlingar (kyrkoordningens 5 avdelning).

10 § Organisationsutskottet bereder ärenden om den kyrkliga organisationen avseende församlingarna, stiftet och den nationella nivån, om församlingstillhörighet och indelning och om val (kyrkoordningens 2, 3, 4, 8 och 9 avdelningar).

Organisationsutskottet bereder också ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trossamfund, begravningsverksamheten samt kyrkomötets arbetsordning och instruktionen för kyrkostyrelsen.

Härutöver bereder organisationsutskottet också verksamhetsberättelser överlämnade av Svenska kyrkans valprovsnämnd och Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån.

11 § Tillsyns- och uppdragsutskottet bereder ärenden om Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, om kyrkotillhörighet, om kyrkliga uppdrag, om handlingar och register samt om tillsyn och överklagande (kyrkoordningens 1, 6, 7, 12 och 13 avdelningar).

Tillsyns- och uppdragsutskottet bereder också verksamhetsberättelser överlämnade av Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar och av Svenska kyrkans överklagandenämnd.

12 § Ekonomiutskottet bereder ärenden om Svenska kyrkans ekonomi och egendom (kyrkoordningens 10 och 11 avdelningar) fränsett ärenden om den kulturhistoriskt värdefulla egendomen som enligt 16 § bereds av förvaltareutskottet. Ekonomiutskottet bereder också ärenden om prästlönstillgångarnas förvaltning ur ett ekonomiskt perspektiv, ärenden om verksamhetsinriktning och budget för den nationella nivån, ärenden om kyrkostyrelsens redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden samt ärenden om kyrkostyrelsens årsredovisning. Ekonomiutskottet yttrar sig över vissa förslag enligt 4 kap. 29 §.

13 § Ekumenikutskottet bereder ärenden om mellankyrkliga och ekumeniska frågor (kyrkoordningens 14 avdelning), om Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder samt om internationell mission och internationell diakoni.

14 § Kyrkolivsutskottet bereder ärenden om kyrkolivets utveckling, ärenden om jämställdhet och mångfald samt ärenden om tillgänglighet.

15 § Samhälls- och kulturutskottet bereder ärenden om Svenska kyrkans roll i samhället och sociala frågor. Samhälls- och kulturutskottet bereder också ärenden om Svenska kyrkans kulturarbete samt kyrklig kommunikation och Svenska kyrkans förhållande till massmedia.

16 § Förvaltareutskottet bereder ärenden om förvaltning av Svenska kyrkans byggnader, mark och skog ur ett hållbarhetsperspektiv. Utskottet bereder också frågor om den kulturhistoriskt värdefulla egendomen. Förvaltareutskottet bereder även ärenden som på ett övergripande plan berör mänsklighetens samspel med naturen, fattigdoms- och fredsfrågor samt andra perspektiv på hållbar utveckling.

17 § Ärenden som rör forskning bereds av det utskott till vilket området för forskningen hör.

18 § Kyrkomötet beslutar om ärendenas fördelning till utskotten efter förslag från kyrkomötets presidium.

Kyrkomötet kan för beredning av ett visst ärende besluta att frångå den fördelning av ärenden på utskott som framgår av 9–16 §§.

19 § Utskotten sammanträder första gången på kallelse av kyrkomötets ordförande. Därefter sammanträder utskotten på kallelse av utskottsordförandena.

Läronämnden

20 § För att särskilt granska och yttra sig över förslag som rör lärofrågor finns *läronämnden*. Närmare bestämmelser om läronämnden finns i 11 kap. 16–18 §§ kyrkoordningen.

Läronämnden sammanträder på kallelse av dess ordförande eller om minst fyra ledamöter begär det.

21 § Åtta ledamöter i läronämnden väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret. Om en ledamot avgår under tjänstgöringstiden ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

Om ett utskott lämnar ett förslag som rör en lärofråga som läronämnden inte redan har yttrat sig över enligt 11 kap. 17 § kyrkoordningen ska nämnden yttra sig eller beredas tillfälle att yttra sig. Detsamma gäller om ett sådant förslag läggs fram i en reservation.

Kyrkorättsnämnden

22 § För att särskilt granska och yttra sig över förslag till ändringar i bestämmelser som beslutas av kyrkomötet finns *kyrkorättsnämnden*. Kyrkorättsnämnden sammanträder på kallelse av dess ordförande.

23 § Kyrkorättsnämnden ska bestå av följande nio ledamöter:

1. fem ledamöter av kyrkomötet,
2. tre ledamöter som har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen och som har dokumenterad erfarenhet inom det kyrkorättsliga området, samt
3. en ledamot som har anställning som biskop.

De ledamöter som avses i första stycket punkt 2 ska inte vara ledamöter av kyrkomötet.

24 § Ledamöter i kyrkorättsnämnden väljs av kyrkomötet. Valen gäller för fyra år räknat från den 1 januari året efter valåret. Om en ledamot avgår under tjänstgöringstiden ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

Kyrkomötet väljer också bland de ledamöter som avses i 23 § första stycket punkt 1 en ordförande och en vice ordförande i kyrkorättsnämnden.

Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. kyrkoordningen om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska gälla för ledamöterna som avses i 23 § första stycket punkt 2.

25 § Det som sägs om utskotten i 5 kap. 1–3 §§ ska i tillämpliga delar även gälla kyrkorättsnämnden.

26 § Kyrkorättsnämnden får handlägga ett ärende bara om minst tre av de ledamöter som avses i 23 § första stycket punkt 1 samt två av de ledamöter som avses i 23 § första stycket punkt 2 är närvarande. PSkr 2025:1

27 § Kyrkorättsnämnden ska yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen och i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet och som finns i en skrivelse från kyrkostyrelsen eller kyrkomötets presidium eller i en motion.

Om ett utskott avser att föreslå en ändring i kyrkoordningen eller i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet och som kyrkorättsnämnden inte redan har yttrat sig över enligt första stycket, ska nämnden yttra sig. Detsamma gäller om ett sådant förslag läggs fram i en reservation.

Utskottens betänkanden

28 § Utskotten ska avge betänkanden i de ärenden som har lämnats till utskotten för beredning. Betänkandena ska utmynna i förslag till kyrkomötesbeslut.

29 § Ett utskott får ge andra utskott tillfälle att yttra sig i ett ärende som berör deras beredningsområden.

Innan ett utskott avger ett betänkande i ett ärende av betydelse för verksamhetsinriktning för den nationella nivån ska utskottet inhämta yttrande av ekonomiutskottet.

Förenklad motionsbehandling

30 § Om en motion väcks i ett ärende som kyrkomötet tidigare under samma mandatperiod har behandlat och motionen därvid har avslagits kan kyrkomötets presidium besluta att förenklad motionsbehandling får tillämpas avseende motionen.

Om presidiet har beslutat om förenklad motionsbehandling enligt första stycket kan utskottsbetänkandet innehålla endast en hänvisning till tidigare betänkande samt en upplysning om att förenklad motionsbehandling tillämpas.

Fortsatt beredning

31 § Om ett utskott finner att ett ärende inte hinner beredas under det första kyrkomötessammanträdet under året och att utskottet därför behöver tid för ytterligare beredning mellan det första och det andra sammanträdet enligt 11 kap. 12 § andra stycket kyrkoordningen, ska utskottet så snart som möjligt anmäla detta till kyrkomötets ordförande. En sådan anmälan ska innehålla förslag om ärendets beredning.

Kyrkomötets presidium ska lämna förslag till kyrkomötesbeslut om ärendets beredning.

5 kap. Ärendenas avgörande i utskott och andra beredande organ

1 § När ett utskott ska avgöra ett ärende tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 31–34 §§ kyrkoordningen.

2 § Den som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet eller lämna ett *särskilt yttrande*.

En biskop eller en ersättare som har deltagit i utskottets överläggningar får anteckna en *särskild mening*.

Rätten att reservera sig eller lämna ett särskilt yttrande gäller även ledamöterna i läronämnden, kyrkorättsnämnden och valberedningen.

Reservationer och särskilda yttranden av en ledamot samt särskilda meningar av en biskop eller en ersättare som har deltagit i utskottets överläggningar ska fogas till

betänkandet. Till betänkandet ska även fogas yttranden av läronämnden, kyrkorättsnämnden och andra utskott.

Även till yttranden från läronämnden, kyrkorättsnämnden och utskott ska fogas reservationer och särskilda yttranden. Reservationer och särskilda yttranden från ledamöter i valberedningen ska fogas till valberedningens protokoll.

3 § En reservation, ett särskilt yttrande eller en särskild mening ska *anmälas* i samband med att ärendets avgörs. En reservation, ett särskilt yttrande eller en särskild mening som avfattas skriftligen ska lämnas senast vid den tidpunkt som ordföranden bestämmer.

4 § Kyrkomötets presidium ska tillse att de betänkanden som ska behandlas vid det andra kyrkomötessammanträdet under året sänds till alla som har rätt att delta i kyrkomötets överläggningar. Betänkandena ska vara utsända senast en vecka innan sammanträdet inleds.

6 kap. Ärendenas avgörande i plenum

1 § Om ordföranden finner att en viss fråga enligt kyrkoordningen eller arbetsordningen inte ska behandlas av kyrkomötet, ska ordföranden tillkännage det vid ett sammanträde i plenum med angivande av skälen för sitt ställningstagande. En sådan fråga kan därefter behandlas av kyrkomötet, bara om kyrkomötet på yrkande av någon ledamot förklarar att det inte godkänner ordförandens bedömning.

2 § Vill någon inför avgörandet av ett ärende framställa ett förslag som inte redovisas i utskottets betänkande, men som ligger inom ramen för utskottets beredning av ärendet, ska ledamoten snarast underrätta ordföranden om förslaget. Förslaget ska göras tillgängligt för alla ledamöter innan ärendet avgörs.

3 § När ett ärende ska avgöras upprättar ordföranden en omröstningsproposition som läses upp för godkännande. Röstning sker via acklamation såvida inte någon ledamot begär omröstning.

Omröstning förrättas med handuppräckning med röstkort.

Om ordföranden efter en omröstning med handuppräckning är tveksam om omröstningens resultat eller om en ledamot begär rösträkning, verkställs rösträkning med namnupprop eller med omröstningsapparat.

4 § När ett ärende har avgjorts genom rösträkning ska voteringslistor som visar hur var och en har röstat fogas till protokollet.

5 § När ett val genomförs med slutna sedlar utser kyrkomötet två ledamöter att ta plats vid ordförandebordet för att tillsammans med sekreteraren föra anteckningar över valet.

Upprop verkställs i följande ordning: vice ordförandena ropas upp först och därefter övriga ledamöter efter platsnummer. Ordföranden ropas upp sist. En ledamot som ropas upp ska gå fram till ordförandebordet och lämna sin valsedel till ordföranden.

När alla har avlämnat sina valsedlar öppnas och läses de av ordföranden. Om kyrkomötet beslutar det kan sammanräkningen i stället genomföras separat. Den leds då av ordföranden eller en vice ordförande med biträde av de båda i första stycket nämnda ledamöterna och sekreteraren.

Sammanräkningen ska vara offentlig. Ordföranden meddelar resultatet av valet, så snart som detta har fastställts. PSkr 2025:1

6 § Kyrkomötets skrivelser och andra expeditioner skrivs under av kyrkomötets ordförande och kontrasigneras av sekreteraren.

-
1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Genom beslutet upphävs kyrkomötets beslut (SvKB 1999:3) om arbetsordning för kyrkomötet.

1.3 Ärendet och dess beredning

Kyrkomötets presidium beslutade efter kyrkomötet 2024 att inför mandatperiodens sista år göra en översyn av gällande arbetsordning i syfte att bättra strukturera arbetsordningen, tydliggöra intentionen med vissa bestämmelser samt införa vissa förändringar i sak på områden där den nu gällande arbetsordningen inte stämmer överens med hur kyrkomötet har arbetat de senaste åren.

I samband med arbetet med arbetsordningen har det uppmärksammats att regleringen avseende kyrkomötets protokoll i 11 kap. 21 § kyrkoordningen inte överensstämmer med kyrkomötets faktiska och etablerade arbetssätt vad avser dokumentationen av instämmanden. Av denna anledning föreslås därför även en ändring av kyrkoordningen. Då även denna ändring avser reglering av kyrkomötets arbetsformer har det bedömts lämpligt att föreslå en sådan ändring i samband med förslag om ny arbetsordning.

En promemoria som innehöll ett förslag till ny arbetsordning, med övervägandetexter och kommentarer, delades till kyrkomötets gruppledare den 29 april, med uppmaning om att dela förslaget med gruppens ledamöter och inkomma med synpunkter senast den 25 maj. När remisstiden hade gått ut fick de grupper som inte svarat en påminnelse om att inkomma med svar snarast. Förslaget till ny arbetsordning presenterades även för gruppledarna på gruppledaröverläggning den 5 maj.

Remissvar inkom från nomineringsgrupperna Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan (POSK), Sverigedemokrater i Svenska kyrkan (SDSK), Centerpartiet (C), Vänstern i Svenska kyrkan (ViSK), Öppen Kyrka (ÖKA), Miljöpartister i Svenska kyrkan de gröna (MPSK), Kristdemokrater i Svenska kyrkan (KR), Fria liberaler i Svenska kyrkan (FiSK), Alternativ för Sverige (AFS) samt från företrädare för utlandskyrkan.

Nomineringsgrupperna Socialdemokraterna (S), Borgerligt alternativ (BA), Frimodig kyrka (FK) och Himmel och Jord (HoJ) inkom inte med några remissvar.

1.4 Bakgrund

1.4.1 Inledning

Nu gällande arbetsordning antogs kring sekelskiftet genom SvKB 1999:3. Sedan dess har kyrkomötet beslutat om förändringar i arbetsordningen vid 10 tillfällen i och med antagandet av SvKB 2002:11, 2009:5, 2010:7, 2011:11, 2012:10, 2013:5, 2013:11, 2017:6, 2018:4 samt 2022:8.

1.5 Överväganden och förslag

PSkr 2025:1

1.5.1 Kyrkomötets protokoll

Presidiets förslag: Regleringen i kyrkoordningen om att det vid sammanträden i plenum ska föras fullständiga protokoll kompletteras med att det för varje ärende även ska redovisas vilka ledamöter och biskopar som har instämt i ett anförande.

Ändrad paragraf: 11 kap. 21 § kyrkoordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med presidiets förslag.

Remissinstanserna: Samtliga tillstyrker den föreslagna ändringen.

Skälen för presidiets förslag: I kyrkoordningens 11 kap. 21 § regleras vad som ska redovisas i kyrkomötets protokoll. Nuvarande reglering innehåller alla delar som idag ingår i protokollet, utom instämmanden. Rätten att instämma i ett anförande omnämns i nu gällande arbetsordning, men det framgår inte att instämmanden ska noteras till protokollet. Att i arbetsordningen klargöra att instämmanden *ska* ingå i protokollet skulle dock innebära att reglera olika delar av protokollet i olika dokument. Därför föreslår presidiet i stället att den reglering av protokollets innehåll som redan finns i kyrkoordningen kompletteras.

1.5.2 Ansvarsfördelningen mellan kyrkomötet och kyrkostyrelsen

Presidiets förslag: Ansvarsfördelningen mellan kyrkomötets presidium och kyrkostyrelsen justeras så att det framgår att kyrkomötets presidium utser sekreterare till kyrkomötets utskott och valberedning, samt övrig personal. Kyrkostyrelsen ansvarar för att de resurser som är nödvändiga för kyrkomötets genomförande tillhandahålls.

Motioner ska senast två månader innan årets kyrkomötessammanträde inleds lämnas till kyrkomötet via det system som tillhandahålls för ändamålet.

Kyrkomötets presidium ska tillse att inkomna motioner sänds till alla som har rätt att delta i kyrkomötets sammanträden.

Kyrkomötets presidium ska även tillse att de betänkanden som ska behandlas vid det andra kyrkomötessammanträdet under året sänds till alla som har rätt att delta i kyrkomötets sammanträden. Betänkandena ska vara utsända senast en vecka innan sammanträdet inleds.

Paragraf: 1 kap. 4 §, 3 kap. 2 §, 3 kap. 4 § och 5 kap. 4 § arbetsordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med presidiets förslag.

Remissinstanserna: Samtliga tillstyrker de föreslagna ändringarna.

Skälen för presidiets förslag: Gällande arbetsordning anger i 1 kap. 3 § andra stycket att kyrkomötets presidium utser sekreterare i utskotten och valberedningen, medan kyrkostyrelsen utser personal i övrigt efter samråd med kyrkomötets presidium. Denna uppdelning mellan presidiets och kyrkostyrelsens mandat att utse personal återspeglar dock inte hur processen faktiskt ser ut. Kyrkomötets personal utses i dag av kyrkomötets administrativa chef, i dialog med de chefer på kyrkokansliet vars personal tas i anspråk. Kyrkomötets administrativa chef är anställd på kyrkokansliet, som är ett kansli *både* för kyrkostyrelsen och för kyrkomötet. Det är på uppdrag av kyrkomötets presidium som den administrativa chefen säkerställer personalförsörjningen till kyrkomötet, och presidiet får inför varje år en redogörelse för vilka som ska tjänstgöra. Det principiella ansvaret för kyrkomötets bemanning bör därför lämp-

ligen ligga på presidiet. Eftersom kyrkostyrelsen råder över den nationella nivåns budget inom de ramar som kyrkomötet har beslutat bör det dock framgå att styrelsen ska säkerställa att kyrkomötet erhåller de resurser som är nödvändiga för dess genomförande.

Vad gäller bestämmelsen i 3 kap. 2 § är den föreslagna förändringen jämfört med nuvarande arbetsordning att det anges att det är till kyrkomötet som motioner ska lämnas och inte till kyrkostyrelsen. Kyrkostyrelsen svarar visserligen för motionshanteringen på så sätt att de som hanterar motionerna är anställda av kyrkostyrelsen. Det är dock kyrkomötet som har att hantera och besluta i de ärenden som har väckts till kyrkomötet, däribland motionerna och det är således till kyrkomötet motionerna lämnas.

Ett motsvarande resonemang har föranlett ändringar i 3 kap. 4 § respektive 5 kap. 4 § om att motioner respektive betänkanden ska sändas till alla som har rätt att delta i kyrkomötets sammanträden. Den personal som sammanställer och skickar handlingarna arbetar på både kyrkostyrelsens och kyrkomötets uppdrag. Eftersom det är kyrkomötet som är mottagare av handlingarna och kyrkomötets presidium som har störst insyn i kansliets process vid mottagande och utskick av handlingarna, är det lämpligt att ansvaret för att de sänds ut till kyrkomötets ledamöter ligger på presidiet.

1.5.3 Kyrkomötets debattregler

Presidiets förslag: Kyrkomötet ska, på förslag av kyrkomötets presidium, besluta om de *debattregler* som ska gälla vid kyrkomötets sammanträde.

Av debattreglerna ska bland annat framgå hur begäran om ordet ska göras och i vilken ordning anmälda talare får tala.

Paragraf: 2 kap. 3 § arbetsordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med presidiets förslag.

Remissinstanserna: Nomineringsgruppen POSK anför att en ordning som innebär att presidiet, vid behov, kan sätta streck i debatten bör utredas och föras in i arbetsordningen. Övriga remissinstanser tillstyrker presidiets förslag.

Skälen för presidiets förslag: I nu gällande arbetsordning 2 kap. 3–6 §§ finns vissa regler för vad som ska gälla vid debatter under kyrkomötet. I många år har dock praxis varit att kyrkomötet varje år beslutar om debattregler. I vissa fall går debattreglerna in på frågor som inte nämns i arbetsordningen, i andra fall överensstämmer debattreglerna med det som står i arbetsordningen och i ytterligare några fall anger debattreglerna något annat än det som framgår av arbetsordningen. Exempelvis anger nu gällande arbetsordning att repliker inte får överstiga två minuter, medan de debattregler som kyrkomötet har beslutat om de senaste två mandatperioderna har begränsat replikerna till maximalt en minut. Arbetsordningens reglering har då betraktats som en slags högstanivå medan debattreglerna har fastställt den exakta begränsningen. Debattreglerna har dock inte överhuvudtaget nämnts i arbetsordningen.

Presidiet anser att den ordning som finns idag, där debattregler beslutas inför varje session, är god. Den innebär att kyrkomötet snabbt kan anpassa sina arbetsformer efter ändrade förutsättningar och att detaljregleringen av debattreglerna hålls utanför arbetsordningen. Därför innebär presidiets förslag att regler kring debatt tas bort från arbetsordningen, och att gällande praxis där kyrkomötet fattar beslut om debattregler på förslag av presidiet i stället kodifieras.

Vad gäller nomineringsgruppen POSK:s förslag om att införa en möjlighet att sätta streck i debatten erfar presidiet att sådana bestämmelser inte leder till kortare debatter

i plenum, vilket torde vara syftet. I stället finns det en risk för att ledamöter, för att vara säkra på att inte gå miste om möjligheten att tala, ”garderar” sig genom att anmäla sig tidigt till talarlistan, vilket snarare förlänger såväl talarlistan som debatten. Vidare vidhåller presidiet att detaljreglering av kyrkomötets regler för debatt och beslut ska ske i kyrkomötets debattregler, snarare än i arbetsordningen.

1.5.4 Läronämnden

Presidiets förslag: Av arbetsordningen ska framgå att läronämnden finns för att särskilt granska och yttra sig över förslag som rör lärofrågor. Vidare görs en hänvisning till de närmare bestämmelserna om läronämnden i 11 kap. 16–18 §§ kyrkoordningen.

Läronämnden ska sammanträda på kallelse av dess ordförande eller om minst fyra ledamöter begär det.

Liksom tidigare ska det framgå att åtta ledamöter i läronämnden väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret. Därutöver ska det framgå att om en ledamot avgår under tjänstgöringstiden ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

Det förtydligas att om ett utskott lämnar ett förslag som rör en lärofråga som läronämnden inte redan har yttrat sig över enligt 11 kap. 17 § kyrkoordningen ska nämnden yttra sig eller beredas tillfälle att yttra sig. Detsamma gäller om ett sådant förslag läggs fram i en reservation.

Paragraf: 4 kap. 20–21 §§ arbetsordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med presidiets förslag.

Remissinstanserna: Samtliga tillstyrker de föreslagna ändringarna.

Skälen för presidiets förslag: I nu gällande arbetsordning är läronämnden reglerad i 3 kap. 3 § samt 4 kap. 4 och 17 §§. Presidiets förslag sammanfogar dessa bestämmelser till två paragrafer, vilket förbättrar läsbarheten, samt innebär vissa klargöranden enligt nedan.

Det inledande stycket i 4 kap. 20 § är nytt och erinrar vad läronämndens uppgift i kyrkomötet är. I paragrafens andra stycke förtydligas, jämfört med 4 kap. 17 § i nu gällande arbetsordning, att det är läronämndens ordförande som kallar nämnden till sammanträde.

Den andra meningen i den nya lydelsen av 21 § tydliggör att fyllnadsval ska hållas i det fall en ledamot avgår. Detta är gällande praxis men är inte reglerat idag. Det andra stycket i samma paragraf är hämtat från 3 kap. 3 § i nuvarande arbetsordning men med en ändrad ordalydelse. Den tidigare skrivningen kunde tolkas som att kravet på beredning av läronämnden i lärofrågor endast gäller förslag som utskotten väcker på eget bevåg, så kallade utskottsinitiativ, vilket inte varit avsikten.

1.5.5 Kyrkorättsnämnden

Presidiets förslag: Bestämmelserna om kyrkorättsnämnden överförs i stort i oförändrat skick från tidigare arbetsordning, men samlas på ett gemensamt ställe. Dessutom ska det uttryckligen framgå att det är nämndens ordförande som kallar till sammanträde.

Paragraf: 4 kap. 22–27 §§ arbetsordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med presidiets förslag.

Remissinstanserna: Samtliga tillstyrker de föreslagna ändringarna.

Skälen för presidiets förslag: Bestämmelserna rör kyrkorättsnämnden och dess beredning av ärenden till kyrkomötet.

I nuvarande arbetsordning regleras kyrkorättsnämnden i 4 kap. 1 a, 2 a, 2 b, 21 och 23 a §§. Presidiets förslag samlar dessa bestämmelser till sex paragrafer i följd för att öka läsbarheten och göra vissa klargöranden enligt nedan.

- ◆ Första meningen i 4 kap. 22 § motsvarar nu gällande 4 kap. 1 a §.
- ◆ 4 kap. 22 § andra meningen är ny och förtydligar att det är nämndens ordförande som kallar till sammanträde, vilket är rådande praxis.
- ◆ 4 kap. 23 och 24 §§ motsvarar helt 4 kap. 2 a § i nu gällande arbetsordning.
- ◆ 4 kap. 25 § motsvarar 4 kap. 23 a § i nu gällande arbetsordning och är oförändrad fränsett paragrafhänvisningen.
- ◆ 4 kap. 26 § motsvarar nu gällande 4 kap. 2 b § och är oförändrad fränsett paragrafhänvisningen.
- ◆ 4 kap. 27 § är tagen från 4 kap. 1 a och 21 §§ i nu gällande arbetsordning.

1.5.6 Ordningen för röstning vid kyrkomötet

Presidiets förslag: Liksom tidigare gäller att när ett ärende ska avgöras ska ordföranden upprätta en omröstningsproposition som läses upp för godkännande. Det förtydligas att röstning sker via acklamation såvida inte någon ledamot begär omröstning.

Omröstning ska förrättas med handuppräckning med röstkort.

Om ordföranden efter en omröstning med handuppräckning är tveksam om omröstningens resultat eller om en ledamot begär rösträkning, ska rösträkning verkställas med namnupprop eller med omröstningsapparat.

Paragraf: 6 kap. 3 § arbetsordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med presidiets förslag.

Remissinstanserna: Samtliga tillstyrker de föreslagna ändringarna.

Skälen för presidiets förslag: Nu gällande arbetsordning beskriver i 5 kap. 3 § hur röstning ska gå till vid avgörandet av ett ärende i kyrkomötet. Bestämmelsen som den ser ut idag beskriver två steg, där det första är omröstning som ”kan förrättas med röstkort”. Det andra är rösträkning som ”verkställs med namnupprop eller omröstningsapparat”. I verkligheten röstar dock kyrkomötet idag i maximalt tre omgångar, där den första är acklamation, i praktiken bifallsrop. Presidiets förslag kodifierar alltså gällande ordning.

Vidare har andra meningen i första stycket i nämnda bestämmelse helt strukits. Där anges idag att propositionsordningen ska läsas upp ännu en gång, ”sedan ledamöterna intagit sina platser”. Under de arbetsformer som råder idag, där kyrkomötet

debatterar ett ärende vid ett tillfälle och beslutar vid ett annat tillfälle, förväntas samtliga ledamöter sitta på sina platser under hela beslutspasset.

PSkr 2025:1

1.5.7 Utseende av auktoriserad revisor

Presidiets förslag: Kyrkomötet ska, på förslag av kyrkomötets ordförande, utse auktoriserad revisor för kyrkomötet.

Paragraf: 1 kap. 8 § arbetsordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med presidiets förslag.

Remissinstanserna: Samtliga tillstyrker de föreslagna ändringarna.

Skälen för presidiets förslag: Nu gällande arbetsordning saknar reglering avseende rutinerna för utseende av revisor för kyrkomötet. Etablerad praxis är dock att revisor föreslås av kyrkomötets ordförande. Den nya bestämmelsen fastställer att denna ordning ska gälla även i fortsättningen.

1.5.8 Motionstidens påbörjande

Presidiets förslag: Motionstiden påbörjas i samband med att kallelsen till årets kyrkomötessammanträde skickas ut. Detta ska ske senast fyra månader innan årets kyrkomötessammanträde inleds.

Paragraf: 3 kap. 3 § arbetsordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med presidiets förslag.

Remissinstanserna: Samtliga tillstyrker de föreslagna ändringarna.

Skälen för presidiets förslag: I nuläget finns ingen bestämmelse i arbetsordningen eller i kyrkoordningen som anger när motionstiden senast ska påbörjas. Det kan tolkas antingen som att det inte finns något datum då en motion tidigast kan lämnas in eller som att det står presidiet fritt att bestämma datum. Inget av dessa alternativ är önskvärda. Gällande praxis är dock att det går att lämna in motioner först efter det att kallelsen till kyrkomötet har skickats ut, vilket i regel sker kring månadsskiftet april/maj. Eftersom kyrkomötet vanligtvis inleds kring månadsskiftet september/oktober skulle den föreslagna bestämmelsen innebära att kallelsen måste skickas senast kring slutet av maj, vilket möjliggör för ordförande och kansli att justera datumet vid behov. Den föreslagna bestämmelsen innebär, tillsammans med den föreslagna bestämmelsen i 3 kap. 2 § som anger att sista dagen att lämna en motion är två månader innan årets kyrkomötessammanträde inleds, att ledamöter och biskopar alltid kommer ha minst två månader på sig att lämna motioner.

1.5.9 Antalet ledamöter i utskotten

Presidiets förslag: Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare som väljs av kyrkomötet.

Paragraf: 4 kap. 2 § arbetsordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med presidiets förslag.

Remissinstanserna: Nomineringsgruppen POSK anför att kyrkomötets 251 ledamöter är valda med samma mandat, och att arbetsordningen borde återspegla detta genom

att ge alla samma status i utskotten, det vill säga att alla kyrkomötesledamöter även ska vara ledamöter i ett utskott och äga rösträtt i utskottet. Övriga remissinstanser tillstyrker presidiets förslag.

Skälen för presidiets förslag: Presidiet instämmer med nomineringsgruppen POSK i fråga om att alla kyrkomötets ledamöter är valda med samma mandat och att allas röst således ska väga lika i kyrkomötet. Detta kommer till uttryck i plenum där kyrkomötet fattar beslut. När det gäller valet till kyrkomötets utskott konstaterar presidiet att detta är ett indirekt val. Precis som vid andra indirekta val, exempelvis val till kyrkostyrelsen, bör fördelningen av ledamötsplatser i så hög utsträckning som möjligt motsvara mandatfördelningen i kyrkomötet i stort. En ordning där samtliga valda till ett utskott är ordinarie ledamöter skulle kunna leda till att majoritetsförhållandet i ett utskott skiljer sig från majoritetsförhållandet i plenum, vilket inte vore önskvärt. Den närvaro- och yttranderätt som ersättarna i utskotten har enligt arbetsordningen ger dem möjlighet att delta i överläggningarna och på så sätt påverka utskottets ställningstagande. Enligt presidiet är detta en god ordning som det inte finns skäl att ändra.

1.5.10 Fortsatt beredning

Presidiets förslag: Om ett utskott finner att ett ärende inte hinner beredas under det första kyrkomötesammanträdet under året och att utskottet därför behöver tid för ytterligare beredning mellan det första och det andra sammanträdet enligt 11 kap. 12 § andra stycket kyrkoordningen, ska utskottet så snart som möjligt anmäla detta till kyrkomötets ordförande. En sådan anmälan ska innehålla förslag om ärendets beredning.

Kyrkomötets presidium ska lämna förslag till kyrkomötesbeslut om ärendets beredning.

Paragraf: 4 kap. 31 § arbetsordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med presidiets förslag.

Remissinstanserna: Nomineringsgruppen Centerpartiet anför att möjligheten att, vid behov, hålla utskottssammanträde mellan kyrkomötets båda sessioner är bra, men menar att det i praktiken är svårt att verkställa och att möjligheten för utskott att sammanträda *inför* den första kyrkomötes-sessionen därför bör skrivas in i arbetsordningen. Som exempel nämner nomineringsgruppen att höstens arbete med skogsfrågorna och den kommande revideringen av psalmboken kan komma att kräva extra tid för de utskott som ska bereda ärendena.

Övriga remissinstanser tillstyrker presidiets förslag.

Skälen för presidiets förslag: Presidiet konstaterar att utgångspunkten i kyrkomötets arbete är och ska vara att alla inkomna ärenden ska hinna beredas under session 1. Det är också detta som regleringen i 11 kapitlet i kyrkoordningen utgår från.

Samtidigt ser presidiet, precis som nomineringsgruppen Centerpartiet, att det i vissa fall kan finnas skäl att avvika från den ordningen. Presidiets erfarenhet är dock att sådana fall är ytterst sällsynta. Redan nu gällande regelverk möjliggör för kyrkomötet att såvitt nu är i fråga avvika från såväl kyrkoordningen (se 11 kap. 15 §) som arbetsordningen (se 1 kap. 4 §, föreslagna 1 kap. 5 §). Kyrkomötet har vid några tillfällen tidigare beslutat om sådana avvikelser just för att möjliggöra för utskott att sammanträda på förhand. 2016 beslutade kyrkomötet exempelvis att tillåta gudstjänstutskottet att under 2017 sammanträda inför session 1 för att förbereda det stora arbetet med kyrkohandboken. Presidiet ser en risk med att som en reguljär ordning införa en

möjlighet att sammanträda före session 1 då det skulle kunna leda till att sådana sammanträden börjar ses som norm snarare än undantag. Därför anser presidiet att nuvarande undantagsmöjlighet, i de få fall där detta kan bli aktuellt, är tillräcklig.

PSkr 2025:1

1.5.11 Inkallade ersättares roll i utskotten

Presidiets förslag: En inkallad ersättare för en kyrkomötesledamot får tjänstgöra i det eller de utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot eller ersättare.

Paragraf: 4 kap. 4 § arbetsordningen.

Promemorians förslag anger att den inkallade ersättaren får tjänstgöra *som ersättare* i det eller de utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot eller ersättare, vilket även är lydelsen i nu gällande arbetsordning.

Remissinstanserna: Den föreslagna ändringen har tillkommit efter det att promemorian skickats ut på remiss. Eftersom ändringen är av detaljartad karaktär, och dessutom syftar till att kodifiera gällande praxis, bedömer presidiet att förslaget kan läggas fram utan remittering.

Skälen för presidiets förslag: Gällande praxis är att en inkallad ersättare som tjänstgör i ett utskott träder in sist i ersättarordningen för sin nomineringsgrupp i det eller de utskott som den ordinarie kyrkomötesledamoten är vald till. Nu gällande arbetsordning syftar till att reglera detta genom att ange att den inkallade ersättaren kan tjänstgöra som ersättare i utskottet eller utskotten. Underförstått är att den inkallade ersättaren inte kan tjänstgöra som ledamot i utskottet eller utskotten. Presidiet anser att denna ordning är god i normalfallet. Situationer kan dock uppstå, och har uppstått, där en nomineringsgrupp endast har en ledamotsplats och ingen ersättarplats i ett utskott. Om kyrkomötesledamoten som innehar denna ledamotsplats lämnar återbud till kyrkomötet bör dennes inkallade ersättare äga rätt att träda in i utskottet som ledamot. Detta är gällande praxis men kan anses strida mot formuleringen i nu gällande arbetsordning, varför presidiet föreslår denna justering av bestämmelsen.

1.5.12 Övriga bestämmelser och remissynpunkter

Presidiets förslag: Övriga bestämmelser ska med vissa språkliga och författnings-tekniska ändringar fortsatt gälla.

Paragraf: 1 kap. 1–3 §§, 1 kap. 5–7 §§, 2 kap. 1–2 §§, 3 kap. 1 §, 3 kap. 5–7 §§, 4 kap. 1 §, 4 kap. 3 §, 4 kap. 5 §, 4 kap. 7–19 §§, 4 kap. 28–30 §§, 5 kap. 1–4 §§, 6 kap. 1–2 §§, 6 kap. 4–6 §§ arbetsordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med presidiets förslag.

Remissinstanserna: Nomineringsgruppen POSK anför att kyrkomötets möjlighet att, med en klar motivering, avvisa motioner bör regleras i arbetsordningen eller i en annan bestämmelse. Övriga remissinstanser tillstyrker de föreslagna ändringarna.

Skälen för presidiets förslag: Till största delen motsvarar förslaget till ny arbetsordning den nu gällande arbetsordningen då gällande bestämmelser bedöms vara ändamålsenliga. I flera delar har dock strukturen ändrats och språket moderniserats utan att någon ändring i sak har avsetts. Avsikten med ändringarna är att öka förståelsen och läsbarheten.

Vad gäller synpunkten från remissinstansen POSK önskar presidiet utförligt förklara sitt resonemang i frågan. I 11 kap. 10 § kyrkoordningen anges att kyrkomötet ska besluta bland annat i ärenden som har väckts av en ledamot eller en biskop genom en motion. Indirekt säger detta att en ledamot eller en biskop har en rätt att väcka motioner. Att det finns en begränsning i den rätten framgår av regleringen om tematiska kyrkomötet i kyrkomötets arbetsordning till vilken sista stycket i nämnda paragraf hänvisar.

Någon närmare reglering om i vilka ämnen som motioner får väckas finns inte här. Detta konstaterades också i presidiets skrivelse PsSkr 2022:1 till 2022 års kyrkomöte:

Det sägs inget direkt om vad motioner får avse, men det ligger i sakens natur att det gäller allt sådant som kyrkomötet kan fatta beslut om. Före relationsändringen år 2000 angavs i 29 kap. 10 § kyrkolagen (1992:300) att kyrkomötet skulle behandla kyrkliga ärenden som hade väckts genom en motion av en ledamot eller en biskop. Vad som rymdes i begreppet ”kyrkliga ärenden” var inte närmare reglerat och ibland omtvistat. En viss praxis hade dock utvecklats i fråga om vilka ämnen som låg inom kyrkomötets kompetens att ta upp. När kyrkoordningen tillkom kunde inte samma reglering gälla. Det kan snarast sägas att det förhållandet att kyrkomötet behandlar ett visst ärende visar att det är ett kyrkligt ärende. Detta hindrar inte att det kan finnas olika syn på vad kyrkomötet bör ta upp för ärenden. Bestämmelserna om att kyrkomötet ska behandla ärenden som väckts av en ledamot eller en biskop genom en motion får anses innebära en motsvarande motionsrätt för ledamöter och biskopar. Den motionsrätten avser att väcka motioner i alla frågor där kyrkomötet kan fatta beslut.

I vilka frågor kan då kyrkomötet inte besluta? När det gäller den formella beslutskompetensen anges i 10 kap. 1 §, 2 st i kyrkoordningen att kyrkomötet inte får besluta i sådana enskilda frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i. Detta i sin tur motsvarar vad som står i 6 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan och som motiverades på följande sätt i propositionen (prop. 1997/98:116 s. 58).

För att trygga den lokala och regionala självstyrelsen bör det dock klargöras att kyrkomötet inte får besluta i sådana enskilda frågor som faller inom församlingarnas eller stiftens ansvarsområden. Detta bör komma till uttryck i lagen. Av en sådan bestämmelse följer dessutom indirekt att beslut inte skall fattas på en högre nivå än nödvändigt, dvs. det skapas en subsidiaritetsprincip. Utredningens förslag i detta hänseende har fått ett starkt stöd. En formulering i mer positiva termer, exempelvis på det sätt som Stiftsjuristernas förening förespråkade, skulle inte innebära någon skillnad i sak. Att formulera bestämmelsen mer allmänt skulle däremot föra alltför långt. Kyrkomötet måste nämligen kunna besluta generella bestämmelser på områden som hör till stiftens och församlingarnas grundläggande uppgifter, t.ex. när det gäller gudstjänster och diakoni.

Mot denna bakgrund har gällande tolkning och praxis inneburit att en motion till kyrkomötet, så länge den handlat om mer generella frågor och inte enskilda frågor, inte har kunnat avvisas, bara avslås (undantaget vid tematiska kyrkomöten). I stället har den i citatet ovan nämnda subsidiaritetsprincipen kommit till uttryck i utskotts- och betänkanden där det ibland som motiv för avslag har angetts att frågan snarare är en fråga för stift eller församling.

För att ändå ge möjlighet till avvisning finns i nu gällande arbetsordnings 5 kapitel, paragraf 1 en möjlighet för kyrkomötet att, efter tillkännagivande av ordföranden, avstå från att ta upp en viss fråga till behandling. Samma reglering återfinns i presidiet här aktuella förslag till ny arbetsordning. Bestämmelsen har i praktiken använts för att avvisa nya förslag som framförts under överläggningen vid kyrkomötets andra session när de har ansetts ligga utanför ramen för utskottets beredning och alltså inte uppfyllt beredningskravet i 11 kap. 11 § kyrkoordningen.

Önskemål om det borde vara möjligt att avvisa fler motioner som i sak inte anses höra till den nationella nivåns/kyrkomötets uppgifter har nu och då framförts till presidiet.

Presidiet har dock gjort bedömningen att det inom den mycket vida ram som nu finns för kyrkomötets kompetens enligt gällande lag, inte är möjligt, eller i vart fall ytterst svårt, att formulera en bestämmelse som tillräckligt tydligt skulle ge stöd för en sådan begränsning utan att det skulle inkräkta på kyrkomötets funktion som högsta beslutande organ. Till det kommer att en begränsning av ledamöters och biskopars motionsrätt till kyrkomötet är ett stort ingrepp i den demokratiska processen som, om den alls är lämplig, inte bör göras utan en noggrann analys och utredning om dess konsekvenser som inte har varit möjlig att göra inom ramen för den här aktuella översynen av arbetsordningen.

Slutligen vill presidiet i sammanhanget erinra om att det för frågor av läromässig karaktär finns en särskild ordning genom läronämndens granskning och den särskilda beslutsordningen i kyrkomötet (biskoparnas "vetorätt"). Den innebär att förslag som biskoparna anser stå i strid med kyrkans tro, bekännelse och lära hejdas, och att beslut i sådana frågor kan fattas först vid det andra kyrkomötessammanträdet året efter att ett nytt val till kyrkomötet har ägt rum. Dessutom krävs då tre fjärdedelars majoritet för bifall.

1.6 Ikraftträdande

Förslaget till ändring i kyrkoordningen liksom den nya arbetsordningen för kyrkomötet föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Genom beslutet upphävs kyrkomötets beslut (SvKB 1999:3) om Arbetsordning för kyrkomötet.

Det bedöms inte finnas något behov av övergångsbestämmelser.

1.7 Konsekvenser

1.7.1 Allmänt

Den föreslagna arbetsordningen bedöms innebära en tydligare reglering av hur kyrkomötets arbetsformer ska se ut jämfört med nuvarande bestämmelse.

1.7.2 Konsekvenser för barn

Den föreslagna arbetsordningen bedöms inte medföra några särskilda konsekvenser för barn.

1.8 Kommentarer till bestämmelserna

1.8.1 Förslaget till ändring i kyrkoordningen

11 kap. 21 §

I kyrkoordningens nuvarande 11 kap. 21 § regleras vad som ska redovisas i kyrkomötets protokoll. Nuvarande reglering innehåller alla delar som idag ingår i protokollet, utom instämmanden. Tillägget innebär att uppräknningen över vad protokollet ska innehålla kompletteras med detta.

1.8.2 Förslaget till ny arbetsordning för kyrkomötet

1 kap.

1 §

Paragrafen är oförändrad jämfört med motsvarande bestämmelse i nuvarande arbetsordning förutom att *kyrkomötets presidium* och *sekreteraren* kursiverats, för att tydliggöra att syftet är att definiera termer.

2 §

Paragrafen är i sak identisk med nuvarande 1 kap. 2 §.

3 §

Bestämmelsen om tid, plats och lokaler för kyrkomötets sammanträden är oförändrad jämfört med nuvarande 1 kap. 3 §. Bestämmelsen om utseende av sekreterare i utskott och valberedning samt övrig personal är flyttad till 1 kap. § 4.

4 §

Paragrafen ersätter motsvarande reglering i 1 kap. 3 § andra stycket i nuvarande arbetsordning, med vissa förändringar. Det formella mandatet att utse kyrkomötets personal läggs nu helt på kyrkomötets presidium. Samtidigt tydliggörs kyrkostyrelsens ansvar att avsätta resurser för att möjliggöra kyrkomötets genomförande.

5 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 1 kap. 4 §.

6 §

Paragrafen är, med undantag för viss språklig justering, identisk med nuvarande 1 kap. 5 §.

7 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak nuvarande 1 kap. 6 §, men punkten 5 – av vilken idag framgår att kyrkomötets ordförande ska besluta när kyrkomötets sammanträden i plenum ska äga rum – föreslås utgå. Beslut om när kyrkomötets sammanträden ska äga rum ingår i det mandat som kyrkomötets presidium har enligt den nuvarande, och föreslagna, lydelsen av 1 kap. 3 §. Den särskilt angivna beslutanderätten för ordföranden bör därför utgå. Därutöver är ordalydelsen i punkten 4 ändrad för att tydliggöra att ordföranden själv inte är den som kallar ersättare. Detta görs för det mesta av kyrkokansliet på delegation från presidiet men kan också, i vissa fall, delegeras till gruppledare. Därtill har ordet ”sammanträde” i punkten 5 (tidigare 6) ändrats till ”sammanträdesdag”. Punkten 8 är ny och innebär enligt sin ordalydelse att ordföranden även ska samråda med utskottens presidier, vilket är gängse ordning idag.

Regleringen är ny. Tidigare har ingen bestämmelse funnits avseende vem som föreslår auktoriserad revisor. I praktiken har det dock gjorts av ordföranden.

2 kap.

1 §

Paragrafen är oförändrad med undantag för ordet ”beslutar”, som har ersatts av ”bestämmer” i första stycket. Syftet är att skilja på sådant som presidiet fattar ett skriftligt beslut om, ett så kallat ”presidiebeslut” som ska skrivas under och diarieföras, och sådant som bestäms under vanliga sammanträdesformer eller genom delegation exempelvis till någon i kansliet.

2 §

Motsvarar nuvarande paragraf i sak, men ordalydelsen är något förenklad. Innebörden i sak är densamma.

3 §

Paragrafen innehåller, liksom nuvarande paragraf, en reglering avseende kyrkomötets debattregler. Paragrafen innebär en kodifiering av nuvarande praxis och i sak att de debattregler som ska gälla beslutas inför varje session. Se allmän motivering under 1.5.3 Kyrkomötets debattregler.

3 kap.

1 §

Ordningen på paragraferna i 3 kap. har flyttats om så att skrivelserna nämns först. Paragrafen motsvarar nuvarande 3 kap. 2 §. Vidare har presidiets möjlighet att sända skrivelser till kyrkomötet beaktats.

2 §

Förslaget tydliggör att det finns en särskild ordning enligt vilken motioner ska skickas in till kyrkomötet och motsvarar nuvarande 3 kap. 1 § första och andra stycket. Dessutom har tydliggjorts att motioner lämnas till kyrkomötet via det system som tillhandahålls för ändamålet.

3 §

Paragrafen reglerar när motionstiden senast ska påbörjas. Paragrafen har ingen tidigare motsvarighet.

4 §

Paragrafen motsvarar 3 kap. 1 § tredje stycket. Ansvaret för att tillse att motioner sänds till alla som har rätt att delta i kyrkomötets sammanträden har dock flyttats från kyrkostyrelsen till kyrkomötets presidium. Ordet ”skickas” bedöms innefatta både fysisk och digital post.

5 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 3 kap. 3 §. Bestämmelsen om läronämnden har dock flyttats till 4 kap. 21 § andra stycket.

6–7 §§

Regleringen i dessa bestämmelser, som avser tematiskt kyrkosammanträde, återfinns i nuvarande 1 kap. 3 a och 3 b §§. Innehållet i bestämmelserna har flyttats om, men innebörden i sak är densamma. En kodifiering av gällande praxis har gjorts vad gäller möjligheten att lämna motioner med anledning av en skrivelse från kyrkomötets presidium.

4 kap.**1 §**

Paragrafen är oförändrad, förutom att nuvarande 4 kap. 14 § har lagts till som ett andra stycke.

2 §

Paragrafen innehåller de regler om antal ledamöter och ersättare i utskotten som även framgår av nuvarande 4 kap. 2 §. Det andra stycket i förslaget är nytt i sak och har till syfte att fastställa gällande praxis vad gäller ”dubbla” utskottsplaceringar. Paragrafens fjärde stycke motsvarar nuvarande 4. kap. 15 §.

3 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 4 kap. 2 § andra stycket.

4 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 4 kap. 2 § tredje stycket fast med orden ”som ersättare” strukna. Vidare har ordalydelsen förenklats något.

5 §

Paragrafen är identisk med nuvarande 4 kap. 3 §.

6 §

Paragrafen är ny och anger att utskottens sammanträden som huvudregel ska vara slutna. Någon motsvarande bestämmelse har inte funnits tidigare, men det är gällande praxis i utskotten. Ordalydelsen motsvarar vad som gäller för riksdagen.

7 §

Den första meningen i paragrafen är ny och definierar valberedningens uppdrag. Den andra meningen, om antalet ledamöter i valberedningen, är identisk med den tredje meningen i nuvarande 4 kap. 5 §. Den tredje meningen är ny och reglerar att valberedningens ordförande samt vice ordförande väljs av kyrkomötet, vilket är gällande praxis.

8 §

Paragrafen är identisk med de två första meningarna i nuvarande 4 kap. 5 §.

9–17 §§

Paragraferna är identiska med nuvarande 4 kap. 6–13 a §§.

18 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 4 kap. 18 §, förutom att paragrafhänvisningen skiljer sig åt vilket är en följdändring med anledning av ändrad struktur i arbetsordningen.

19 §

Paragrafen är identisk med nuvarande 4 kap. 16 §.

20–21 §§

I bestämmelserna regleras läronämnden och dess arbete. Regleringen, som återfinns i nuvarande 3 kap. 3 § och 4 kap. 4 respektive 17 §§, har getts en något annorlunda ordalydelse än i nuvarande 3 kap. 3 §, eftersom den tidigare skrivningen kunde tolkas som att kravet på beredning av läronämnden i lärofrågor endast gäller förslag som utskotten väcker på eget bevåg, så kallade *utskottsinitiativ*. Därutöver tydliggör den nya ordalydelsen att det är läronämndens ordförande (inte kyrkomötets) som kallar till sammanträde samt att fyllnadsval ska ske i det fall en ledamot lämnar sitt uppdrag. Första meningen i 4 kap. 20 § är ny och anger läronämndens uppgift i kyrkomötet.

22–27 §§

I bestämmelserna regleras kyrkorättsnämnden och dess arbete.

Den nuvarande regleringen återfinns i 4 kap. 1 a, 2 a, 2 b, 21 samt 23 a §§. I första meningen i 22 § förtydligas syftet med kyrkorättsnämnden. I sista stycket i den föreslagna 27 § har ordalydelsen ändrad ändrats från ”Innan ett utskott föreslår en ändring ...” till ”Om ett utskott avser föreslå en ändring ...” jämfört med lydelsen i nuvarande 4 kap. 21 §.

28 §

Motsvarar nuvarande 4 kap. 19 § första stycket.

29 §

Paragrafen är hämtad från nuvarande 4 kap. 20 §, ordet ”bereda” är dock utbytt till ”ge” för att undvika förvirring kring begreppet bereda, som har en annan vedertagen betydelse. Dessutom har ”ett annat utskott” ändrats till ”andra utskott” för att förtydliga att yttranden kan begäras in från fler än ett annat utskott.

30 §

Paragrafen är identisk med nuvarande 4 kap. 19 a §.

31 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 4 kap. 22 §, med en tillagd referens till kyrkoordningen.

5 kap.**1 §**

Paragrafen motsvarar nuvarande 4 kap. 23 § första stycket.

2 §

Paragrafens första till tredje stycke motsvarar tidigare i 4 kap. 23 § andra stycket, med tillägget att även kyrkorättsnämndens ledamöter omnämns. Bestämmelsens fjärde

respektive femte stycke är omskrivningar av nuvarande 4 kap. 19 § andra respektive tredje stycket.

3 §

Paragrafen är identisk med nuvarande 4 kap. 23 § tredje stycket, med undantag för att ordet *anmälas* är kursiverat.

4 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 4 kap. 24 §, med den skillnaden att ansvaret för överlämnandet av betänkanden flyttats från kyrkostyrelsen till kyrkomötets presidium.

6 kap.

1 §

Paragrafen är identisk med nuvarande 5 kap. 1 §.

2 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 5 kap. 2 §, med tillägget ”men som ligger inom ramen för utskottets beredning av ärendet”. Ett förslag som inte ligger inom ramen för den beredning av ärendet som utskottet har gjort kan enligt 11 kap. 11 § kyrkoordningen inte tas upp för beslut i plenum.

3 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 5 kap. 3 § men är förändrad med syfte att beskriva omröstningsprocessen så som den faktiskt ser ut idag. I kyrkomötet sker omröstning i, som mest, tre steg där det första är acklamation, det andra är handuppräckning med röstkort och det tredje är rösträkning med hjälp av omröstningsapparat. Kyrkomötet går vidare till nästa steg endast om någon ledamot begär det.

Skrivningen ”Sedan ledamöterna har intagit sina platser läses omröstningspropositionen upp ännu en gång” har ansetts överflödigt och har därför utgått.

4 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 5 kap. 4 § med några förändringar. Den föreslagna lydelsen innebär att voteringslistor ska fogas till protokollet, snarare än att det ska anges i protokollet hur var och en har röstat. Dessutom har skrivningen om att detta behöver begäras för att det ska ske strukits.

5 §

Paragrafen är identisk med nuvarande 5 kap. 5 §.

6 §

Paragrafen är identisk med nuvarande 5 kap. 6 §.

Utdrag ur presidiets protokoll

PSkr 2025:1

Utdrag ur protokoll fört vid sammanträde med kyrkomötets presidium den 16 juni 2025.

Beslutande: Karin Perers, Levi Bergström och Carina Etander Rimborg.

Presidiet beslutade

att till kyrkomötet lämna skrivelsen PSkr 2025:1 Arbetsordning för kyrkomötet m.m.

Särskilt yttrande av Carina Etander Rimborg

Jag vill till protokollet föra att min uppfattning om ordinarie och ersättare i utskotten inte har ändrats sedan jag reserverade mig i samband med PsSkr 2017:1. POSK:s synpunkt till arbetsordningen att ta bort uppdelningen i ordinarie och ersättare i utskotten är ett annat sätt att se på ledamöternas mandat de får när de i kyrkovalet blir valda. Jag tror att det är bra när allas röster får höras på samma premisser utan en uppdelning i ordinarie och ersättare och alla måste ta ansvar för det utskottet föreslår kyrkomötet att besluta. Det tror jag är bra för demokratin. Trots mina invändningar vill jag inte reservera mig mot presidiets förslag.